

Blik op dampkring en grutto

Op Oerol vatten theatermakers grote thema's bij de hoorns, zoals klimaatopwarming en het verdwijnen van diersoorten. Dat hoeft niet altijd even ernstig. Het kan ook met humor, zo blijkt.

KIRSTEN VAN SANTEN

Bioloog Theunis Piersma en muzikant Sytze Pruiksmas viel gisteren op Oerol een onverwachte eer te beurt. Omdat het keihard regende en de openingsvoorstelling *Halka* van de Marokkaanse Groupe Acrobatique de Tanger op het strand van de Noordsvaarder werd uitgesteld, werd het publiek over twee andere (binnen)voorstellingen verdeeld. Een daarvan was *Tracks*, een muzikaal en theateraal aangekleed college over trekvogels.

Vorig jaar, ook tijdens Oerol, namen Pruiksmas en Piersma een select gezelschap genodigden al eens mee in hun grote passie: vogels. Nu vertellen ze hun verhaal ook aan 'gewone' Oerolgangsters, in de Westerkerk in West-Terschelling. Het publiek werd getraakteerd op de vogelgeluiden en -muziek van Pruiksmas en op de wetenswaardigheden over kanoeten en grutto's die Piersma heel kalmpjes uit zijn mouw schudde. Dat beide heren geen professionele acteurs zijn, was te merken, de toon was wat houtenig, de overgangen te scherp of juist te langzaam, maar dat maakte het ook charmant.

Het trekvogelthema verbonden ze - onder regie van Jos Thie - met grote vraagstukken, zoals de opwarming van de aarde en het uitsterven van soorten. Een serieuze aangelegenheid, al met al.

Het lot van de grutto gaat kennelijk ook de makers van *Wie overleeft de grutto* van Tryater aan het hart. Het onderwerp is zo te zeggen hot. 'De kening fan 'e greide' vormde het uitgangspunt van een Monthy Py-

thon-achtige, bijna twee uur durende hoogst vermakelijke dollemansrit door de evolutieleer. De vijf acteurs - Karlijn Kistemaker, Douwe Dijkstra, Eelco Venema, Karel Hermans en Aly Bruinsma - speelden aan de voet van het Arjens Duin, een schitterend plekje. Het speelveld is weids en werd optimaal gebruikt, er voerde een wandeling naartoe, men zat op kussentjes in het zand. Dit alles deed een toeschouwer verzuchten: „He, dit is nou echt een Oerolvoorstelling!”

Onder begeleiding van het registersduo Ira Judkovskaja en Silvia Andringa slaagt de groep erin om grote thema's te verkleinen en andersom. Het ene moment zit je te hikken van de lach om acteur Venema die in de weer is om tot grutto te transformeren en zich voort te laten planten; het andere ogenblik verstil je omdat Karlijn Kistemaker over haar kindervens praat ('Ik wil niet de laatste zijn'). Door de humor, het absurdistische, maar ook door het goudeerlijke met elkaar te verweven, weten de makers over wereldproblemen te praten zonder bele-

rend te worden of in clichés te vervallen - ze nemen het publiek eigenlijk uiterst serieus.

Douwe Dijkstra, muzikant, begeleidde de queeste van grutto-Venema, als zingende Charles Darwin. Kistemaker was een broedse, hitsige bioloog. Aly Venema - 'de oude taart' van het gezelschap - zat vol overgave op de harp te spelen en te mijmeren over vroeger. En dan was er Karel Hermans die schitterde in zijn rol als gestresse panda. Een dwaas en aangenaam melig theaterfeest met een ernstige ondertoon.

Bij Hallo dampkring van Theater Artemis in het bos van Hoorn werd niet gelachen, hooguit van vertederende of om de tranen te verbijten. Theatermaakster Liesbet Swings en regisseur Jetset Batelaan schiepen een requiem, geschreven en gezongen door eilander kinderen. Zij schreven op verzoek van de makers brieven aan mensen, dieren en dingen. Een componist en een tekstschrijver maakten er een echt requiem van, nou ja, met een tikje andere delen: er was een Ave en een Kyrie, maar ook een Ignorandum en een In Paradisum.

Een kinderkoortje (de ene helft op het podium, de andere helft op de tribune tussen het publiek) zong de volwassenen bestraffend toe: wat voor een wereld laten jullie achter voor ons? De kinderen verleidden de toeschouwers tot het bekennen van hun klimaatzonden en lieten ze beterschap beloven. Een ongelofelijk brutale, ontroerende, haarscherpe en broodnodige voorstelling. Verplicht kijkvoer.